

АПАРОВ

Андрій Миколайович
 attorney@i.ua

УДК 346.1

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
 ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ОГЛЯД ДЕЯКИХ ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ У
 КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

ADAPTATION OF UKRAINIAN LEGISLATION TO LEGAL SYSTEM OF THE
 EUROPEAN UNION: OVERVIEW SOME LEGAL ASPECTS IN THE CONTEXT
 OF INTERNATIONAL INTEGRATION OF UKRAINE

д.ю.н., доцент, зав.
 кафедри господарсько-
 го та транспортного
 права, КДАВТ імені
 гетьмана Петра Кона-
 шевича-Сагайдачного

У статті досліджуються деякі юридичні аспекти міжнародної інтеграції та міжнародного співробітництва України, а також питання реформування національного законодавства в частині приведення його положень у відповідність із правовою системою Європейського Союзу («acquis communautaire»).

В статье исследуются некоторые юридические аспекты международной интеграции и международного сотрудничества Украины, а также вопросы реформирования национального законодательства в части приведения его положений в соответствие с правовой системой Европейского Союза («acquis communautaire»).

In the article sources some of the legal aspects of international integration and international cooperation of Ukraine, as well as issues of reforming national legislation in terms of bringing its provisions in line with the legal system of the European Union («acquis communautaire»).

Ключові слова: адаптація, законодавство, правова система, міжнародна інтеграція, міжнародне співробітництво, *acquis communautaire*

Ключевые слова: адаптация, законодательство, правовая система, международная интеграция, международное сотрудничество, *acquis communautaire*

Keywords: adaptation, legislation, legal system, international integration, international cooperation, *acquis communautaire*

ВСТУП

Істотною ознакою нинішнього стану світової економіки та світового правопорядку загалом, а також неодмінною умовою їх подальшого розвитку є різностороннє міжнародне співробітництво, що розгортається між різними світовими державами, міжнародними організаціями та іншими інституціями, що мають міжнародну правосуб'єктність. Прагне до міжнародної інтеграції і наша держава, яка ще з моменту проголошення своєї незалежності й до сьогоднішнього дня з метою посилення своєї ролі та покращення свого положення у світовій економіці намагається зміцнити взаємовигідні відносини з іншими країнами та міжнародними організаціями в економічній та правовій площинах і, як наслідок, наростити завдяки цьому обсяги взаємного господарського товарообороту, а також досягти інших політичних, соціальних і економічних цілей.

Вагомо посилюють актуальність питання інтеграції України до світової економічної системи та встановленого світового правопорядку і нинішні умови кризової політичної та економічної ситуації в нашій державі, у зв'язку з чим українське суспільство чітко визначило та розвиває свій стратегічний орієнтир у площині системних соціально-економічних реформ. Такий орієнтир передбачає налагодження та зміцнення на високому рівні

взаємних відносин з провідними світовими державами та міжнародними організаціями, що, як прогнозується, сприятиме розбудові в нашій державі правових та економічних механізмів і конструкцій правової держави високого рівня розвитку.

У той же час, зазначені процеси інтеграції у світове економічне товариство та світовий правовий порядок вимагають від України врахування низки різних моментів, у першу чергу – стану наявного на сьогодні міжнародного розподілу праці, природних ресурсів, виробничих можливостей держав у тих чи інших сферах (зокрема, з огляду на кліматичні, політичні та інші умови), адже, як справедливо зазначається в юридичній літературі з цього приводу: «серед держав світу вже склався сталий міжнародний поділ праці...якщо ж брати до уваги кліматичні умови, то відомо, що тільки обмежене коло держав може вирощувати певні види сільськогосподарської продукції та інших видів товарів... Виборюючи своє місце в міжнародному поділі праці, кожна з країн має враховувати те, що за умов зростаючої інтернаціоналізації світового господарства її економіка значною мірою залежить від рівня економічного розвитку інших держав. Тобто, виникає об'єктивна потреба узгодження зовнішньоекономічної політики різних країн і стратегії з її реалізації [1; с. 487].

Крім цього, на особливу увагу заслуговують засади та особливості правових систем, що обслуговують світові економічні системи та міжнародний розподіл праці, адже сама по собі інтеграція, до якої прагне Україна, передбачає необхідність узгодження та уніфікації системи національного законодавства нашої держави з правовими системами та системами законодавств відповідних міжнародних інтеграційних утворень, що і зумовлює актуальність даної роботи.

МЕТА РОБОТИ полягає у здійсненні дослідження та огляду окремих аспектів міжнародної інтеграції та міжнародного співробітництва України, а також реформування національного законодавства України в частині приведення його положень у відповідність із правовою системою Європейського союзу («acquis communautaire»).

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою даного дослідження є окремі джерела юридичної літератури, національні та міжнародні нормативно-правові акти.

В роботі автор переважно застосовує такі методи юридичного дослідження як аналіз та синтез.

РЕЗУЛЬТАТИ

Намагаючись висвітлити розглядувану у цій роботі тематику, насамперед доречно вказати, що наразі Україна вже утвердила та розвиває взаємне співробітництво з різними світовими економічними й фінансовими інституціями. Серед таких особливу значимість для нашої держави відіграють Міжнародний валютний фонд (МВФ), Європейський банк реконструкції та розвитку (МБРР), а також Світовий банк (СБ), основною функцією яких є фінансова підтримка на узгоджених умовах різних держав.

Відправною точкою для розвитку співпраці та партнерства України із зазначеними міжнародними організаціями стали прийняті у свій час окремі національні нормативно-правові акти, окремі угоди з цими установами, а також прийняті останніми їх локальні (внутрішні) акти (програми тощо). Зокрема, ключовим для України національним законодавчим актом, на основі якого розгортаються взаємовідносини нашої держави з МВФ, МБРР, а також СБ, слугує прийнятий законодавцем у 1992 році Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 3 червня 1992 р. № 2402-ХІІ [2; ст. 474]. Поряд із цим, слід згадати і про підзаконні нормативно-правові акти, як-от Указ Президента України «Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку» від 14 липня 1992 р. № 379/92 [3].

Взаємовідносини України з указаними світовими фінансовими установами в значній мірі зміцнилися протягом останніх років, поштовхом до чого стали кризові умови складної політичної та економічної ситуації в Україні, у зв'язку з якими виникла об'єктивна потреба у залученні фінансових ресурсів

для їх вирішення. Саме з огляду на вказані обставини МВФ, МБРР та СБ було прийнято рішення надавати нашій державі фінансову підтримку з метою сприяння у досягненні фінансово-економічної стабільності, реалізації різних спільних проєктів, а також щодо створення та забезпечення необхідних передумов для проведення інституційних та структурних реформ економічного, фінансового та валютного характеру в Україні. При цьому прогнозувалося, що всі зазначені напрямки співробітництва сприятимуть оздоровленню українських фінансової та економічної систем і, відповідно, створенню міцного й стабільного підґрунтя для подальшого економічного зростання нашої держави.

Поряд із зазначеними вище фінансовими установами, Україна має також досить тісні взаємовідносини з деякими економічними міжнародними організаціями. Серед таких слід відзначити Організацію Об'єднаних Націй (ООН) та її структурні утворення (Економічна та соціальна рада (ЕКОСОП) тощо), Світову організацію торгівлі (СОТ), а також Європейський Союз (ЄС).

У світлі досліджуваного питання слід наголосити на тому, що процес міжнародної інтеграції України справляє надважливий вплив на подальший розвиток її правової та економічної систем, адже останні у зв'язку з цим повинні трансформуватися у відповідності з засадами функціонування економічних систем та правових порядків відповідних міжнародних організацій, оскільки інше не може забезпечити їх зближення, інтеграцію та ефективний розвиток. Іншими словами: спільне та уніфіковане правове поле є необхідною умовою ефективного розвитку міжнародної співпраці.

У зв'язку із зазначеним постає питання у визначенні підходів до створення такого спільного правового поля. На нашу думку, за основу слід брати підхід, який би дозволяв здійснювати вибір правових моделей, конструкцій та механізмів, які з однієї сторони, враховували б уже устояні українські нормативно-правові традиції регулювання суспільних відносин, у т.ч. економічних, яких Україна надбала за період невпинного розвитку своєї державності, а з іншої – передбачали б подальше удосконалення чинного законодавства з урахуванням міжнародних правових стандартів, які були взяті за основу у правових порядках міжнародних організацій, до інтеграції з якими прагне наша держава.

Щодо останнього тезису в частині врахування нормативно-правових традицій регулювання економічної сфери, яких Україна надбала за всю ходу своєї незалежності, хотілося б згадати про чинний Господарський кодекс України. У цьому зв'язку в цілому слід погодитися з переконаннями Г.Л. Знаменського, що саме Господарський кодекс України посів те вагомe місце в українському законодавстві, яке переконало Європейський Союз в надійності законодавчого забезпечення функціонування ринкової економіки, що й відобразилося у наданні Україні статусу «країни з ринковою економікою», а вже це не могло не відзначитися на рішенні про прийняття

України в члені Світової організації торгівлі [4; с. 318].

Що ж стосується питання удосконалення господарського законодавства України з урахуванням міжнародних правових стандартів, то тут варто підкреслити те, що Україна, намагаючись розвинути свою співпрацю з міжнародними організаціями, тим самим зобов'язалася інтегрувати міжнародні правові стандарти відповідних організацій у свою правову, економічну та фінансову системи. Відповідним чином, постало питання т.з. адаптації (гармонізації, узгодження, приведення у відповідність тощо) господарського, фінансового та іншого національного законодавства України з вимогами та засадами правових систем міжнародних установ.

Так, ставши членом СОТ, а також у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі по тексту – Угода про асоціацію) наша держава зобов'язалася узгодити своє господарське та інше законодавство з правовими засадами (законодавством) СОТ і ЄС.

У площині історичного виміру варто згадати, що питання зближення національного законодавства України з законодавством ЄС було порушено ще у положеннях Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, яку Україна ратифікувала Законом від 10 листопада 1994 р. № 237/94-ВР [5; ст. 415]. Зокрема, у ст. 51 зазначеної Угоди мова йшла про зближення існуючого і майбутнього законодавства України з законодавством Європейського Співтовариства як про важливу умову для зміцнення міжнародних економічних зв'язків. При цьому передбачалося, що Україна вживе заходів для забезпечення того, щоб її законодавство поступово було приведення у відповідність до законодавства Європейського Співтовариства у таких галузях: закон про митницю, закон про компанії, закон про банківську справу, бухгалтерський облік компаній і податки, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупівлі, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнє середовище, захист прав споживачів, непряме оподаткування, технічні правила і стандарти, закони та інструкції стосовно ядерної енергії, транспорт. Поряд із цим, передбачалося, що Європейське співтовариство надає Україні належну технічну допомогу з метою здійснення заходів адаптації, яка може включати: обмін експертами; завчасне надання інформації, особливо стосовно відповідного законодавства; організацію семінарів; професійну підготовку; допомогу у здійсненні перекладу законодавства ЄС у відповідних секторах.

Однак, слід підкреслити, що згідно із змістом ст. 479 Угоди про асоціацію, яку в нашій державі було ратифіковано Законом від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII [6; ст. 2125], вищезгадувана Угода про партнерство і співробітництво між Україною, з однієї сторони, і Європейськими Співтовариствами та їхніми державами-членами, з іншої сторони, яку вчинено в м. Люксембург 14 червня 1994 року і яка

набрала чинності 1 березня 1998 року, разом з протоколами до неї втрачає чинність, а замінює її відповідна Угода про асоціацію. В той же час, у ст. 486 Угоди про асоціацію з метою належного врегулювання питань, пов'язаних із набрання нею чинності та її тимчасовим застосуванням, передбачається, що у період тимчасового застосування в тій мірі, в якій положення Угоди про партнерство і співробітництво між Україною, з однієї сторони, і Європейськими Співтовариствами та їхніми державами-членами, з іншої сторони, (Люксембург, 1994 р.), не охоплюються тимчасовим застосуванням Угоди про асоціацію, ці положення продовжують діяти.

Україна підписала Угоду про асоціацію у 2014 році, що відповідно відбулося в два етапи. Зазначена Угода створює підстави для формування якісно нового формату відносин та співпраці між Україною та ЄС, адже передбачає створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС й відповідно розробку у зв'язку з цим нових правових моделей для опосередкування переміщення капіталу, ресурсів, товарів, робіт, послуг. Ключовим аспектом Угоди про асоціацію є створення умов для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у т.ч. завдяки створенню на протязі перехідного періоду, що не перевищуватиме 10 років, починаючи з дати набрання чинності відповідної Угоди про асоціацію, поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, яка ґрунтуватиметься на якісно нових для України ліберальних засадах організації та здійснення торговельної й інших видів економічної діяльності. Зокрема, передбачається взаємне скасування Україною та ЄС ввізних мит і митних процедур; уніфікація та спрощення Україною відповідно до вимог ЄС технічних регламентів і процедур, санітарних і фітосанітарних заходів, а також заходів щодо безпеки харчових продуктів; забезпечення доступу України до ринків закупівель ЄС тощо.

Повертаючись до огляду питання адаптації законодавства України до законодавства ЄС, відзначимо, що відповідний процес розпочався ще задовго до підписання Україною відповідної Угоди про асоціацію. Зокрема, адаптацію законодавства України до законодавства ЄС було визнано пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС та пріоритетним напрямком української зовнішньої політики ще у положеннях Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [7; ст. 367]. При цьому адаптація законодавства у положеннях зазначеного закону розглядається як процес приведення нормативно-правових актів України у відповідність з правовою системою ЄС, що іменується «*acquis communautaire*».

Затверджена згаданим вище законом Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС визначала механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в ЄС.

Передбачалося, що адаптація законодавства України є планомірним процесом, що включає декілька послідовних етапів, на кожному з яких повинен досягатися певний ступінь відповідності законодавства України до *acquis* ЄС. При цьому основними напрямками досягнення планованих результатів згідно із Загальнодержавною програмою адаптації законодавства України до законодавства ЄС були визнані наступні:

- забезпечення розробки глосарію термінів *acquis communautaire* для адекватності їхнього розуміння та уніфікованого застосування у процесі адаптації, а також розробка та запровадження єдиних вимог до перекладів актів *acquis communautaire* на українську мову і створення централізованої системи перекладів;

- проведення порівняльно-правового дослідження відповідності законодавства України *acquis* ЄС;

- здійснення перекладу на українську мову актів *acquis communautaire*;

- створення на підставі вивчення та узагальнення відповідного досвіду держав Центральної та Східної Європи ефективного загальнодержавного механізму адаптації законодавства, в т.ч. щодо перевірки проектів нормативно-правових актів України на предмет їх відповідності *acquis* ЄС;

- створення загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права та забезпечення вільного доступу до неї учасників адаптації законодавства;

- створення системи навчання та підвищення кваліфікації державних службовців з питань європейського права, включаючи розроблення та затвердження відповідних навчальних програм;

- вжиття заходів щодо опрацювання та затвердження спільного з ЄС механізму підготовки планів-графіків адаптації та моніторингу їх виконання.

Щодо послідовності реалізації зазначених напрямків, то така має наступний вигляд:

- 1) визначення актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у відповідній сфері;

- 2) переклад визначених актів на українську мову;

- 3) здійснення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у відповідній сфері в Україні та в ЄС;

- 4) розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність з *acquis communautaire*;

- 5) проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій;

- 6) визначення переліку законопроектних робіт;

- 7) підготовка проектів законів України та інших нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт, та їх прийняття;

- 8) моніторинг імплементації актів законодавства України.

Поряд із зазначеним, окремим елементом адаптації законодавства було визнано також перевірку проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* ЄС.

У цьому ж ракурсі погляду доречно згадати, що у свій час на виконання «Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» Кабінетом Міністрів України було прийнято низку актів. Зокрема, плани заходів щодо виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у відповідних роках були затверджені розпорядженнями КМУ від 9 червня 2010 р. № 1196-р, від 17 серпня 2011 р. № 790-р, від 28 березня 2012 р. № 156-р, від 25 березня 2013 р. № 157-р. Зазначеними актами Уряду передбачалися підготовка, прийняття та впровадження у практику низки проектів нормативно-правових актів, які мали неабияке значення для нашої держави в контексті її зближення з ЄС.

Наразі ключові правові засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС безпосередньо визначені у змісті Угоди про асоціацію [6; ст. 2125]. Зокрема:

- у Преамбулі Угоди про асоціацію серед іншого було визначено, що досягнення між Україною та ЄС економічної інтеграції шляхом створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі нерозривно пов'язано з процесом широкомасштабної адаптації законодавства. При цьому відповідну адаптацію, як вбачається з аналізу змісту Угоди про асоціацію, визначено як істотний та один із ключових чинників для подальшої економічної інтеграції нашої держави до внутрішнього ринку ЄС. Поряд із цим, у Преамбулі Угоди про асоціацію містяться також згадки про регуляторну адаптацію до ключових елементів *acquis* ЄС та про зобов'язання сторін забезпечувати поступову адаптацію законодавства України до *acquis* ЄС відповідно до визначених у змісті Угоди про асоціацію напрямів;

- у ст. 1 Угоди про асоціацію містяться положення, в яких окреслено перелік ключових цілей створення асоціації між Україною, з однієї сторони, та ЄС і його державами-членами, з іншої сторони. Однією з таких цілей визначено запровадження умов для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, а також підтримку зусиль України стосовно завершення переходу до діючої ринкової економіки, у т.ч. шляхом поступової адаптації її законодавства до *acquis* ЄС;

- у ст. 53 Угоди про асоціацію міститься згадка про підготовку, адаптацію та застосування технічних регламентів, стандартів і робіт з оцінки відповідності, які визначені в Угоді про технічні бар'єри у торгівлі, що міститься у Додатку 1А до Угоди СОТ, та можуть впливати на торгівлю товарами між Україною та ЄС і його державами-членами;

- у ст. 58 Угоди про асоціацію міститься згадка про адаптацію до *acquis* ЄС вимог щодо маркування чи етикетування;

- у ст. 114 Угоди про асоціацію констатується загальне імперативне правило, згідно з яким сторони визнають важливість адаптації чинного законодавства України до законодавства ЄС. Україна

при цьому повинна забезпечувати, щоб існуючі закони та майбутнє законодавство поступово досягли сумісності з *acquis* ЄС. Передбачається, що ця адаптація розпочнеться з дати підписання Угоди про асоціацію і поступово пошириться на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у Додатку XVII до Угоди про асоціацію. З цього приводу відзначимо, що відповідний Додаток XVII, що іменується «Нормативно-правове наближення», передбачає нормативно-правове наближення між сторонами у таких секторах послуг як: фінансові послуги, телекомунікаційні послуги, поштові та кур'єрські послуги, послуги з міжнародних морських перевезень. При цьому також визначено, що положення законодавчих актів ЄС, які застосовуються до зазначених секторів, що потребують нормативно-правового наближення, містяться відповідно у Доповненнях XVII-2 («Правила, що застосовуються до фінансових послуг»), XVII-3 («Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг»), XVII-4 («Правила, що застосовуються до поштових та кур'єрських послуг»), XVII-5 («Правила, що застосовуються до міжнародного морського транспорту»). У цьому ж зв'язку слід вказати, що Доповнення XVII-1 «Горизонтальні адаптації та правила процедури» слугують правовими засадами, які доповнюють ті положення Угоди про асоціацію, що визначають правила застосування (у т.ч. правила та особливості адаптації) вказаних у Доповненнях XVII-2-XVII-5 актів ЄС. Щодо спеціальних правил моніторингу процесу нормативно-правового наближення, то такі закріплені у положеннях Доповнення XVII-6 («Положення щодо моніторингу»);

- у ст.ст. 150, 152, 153, 154 та деяких інших статтях Глави 8 («Державні закупівлі») Угоди про асоціацію серед іншого закріплені положення про адаптацію законодавства України до законодавства ЄС у сфері державних закупівель. Зокрема, у ст. 150 Угоди про асоціацію міститься згадка про зобов'язання України визначити в рамках інституційної реформи центральний орган виконавчої влади, до сфери безпосередньої компетенції якого включено відповідальність за економічну політику, сприяння та координацію впровадження положень Угоди про асоціацію, а також керування процесом адаптації законодавства. Поряд із цим, у ст.ст. 152, 153 та 154 цієї ж Угоди встановлені деякі правила та інші юридичні й організаційні аспекти щодо планування та здійснення адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері державних закупівель. При цьому у процесі аналізу вказаних положень Угоди про асоціацію можна чітко прослідкувати важливе значення стану та фактичних результатів процесу адаптації для взаємного відкриття ринків державних закупівель. У порушеному контексті варто наголосити, що в даному випадку, тобто в частині адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері державних закупівель, мова йде насамперед про адаптацію законодавства для регулювання державних контрактів, контрактів у комунальних та інфраструктурних секторах, договорів концесії на

виконання робіт та процедури перегляду рішень замовників.

З огляду на сучасний стан справ у нашій державі, результати реалізованих реформ, а також фактичний стан уніфікації національного законодавства України із законодавством ЄС доводиться констатувати, що питання приведення законів та інших нормативно-правових актів України у відповідність із правовою системою ЄС (*«acquis communautaire»*) залишається відкритим та перспективним, адже відповідний процес ще не дійшов логічного завершення. Більше того, можна стверджувати, що розпочався новий і, в той же час, найбільш активний етап адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС, у зв'язку з чим перед представниками національних нормотворчих органів влади, представниками науки та іншими фахівцями у галузі права постає низка завдань щодо забезпечення його ефективної реалізації. При цьому досить раціонально видається ідея щодо врахування у ході процесу гармонізації з однієї сторони, міжнародних правових актів, до приведення у відповідність з вимогами і порядками яких і здійснюється гармонізація, а з іншої – вже устояних засад національного правопорядку та нормативних механізмів регулювання суспільних відносин, у т.ч. економічних, яких Україна надбала за період невпинного розвитку своєї державності.

Такий підхід надасть змогу здійснювати змістовно-грунтовний аналіз ситуації та прораховувати можливі позитивні та негативні наслідки кожного окрему варіанту розвитку подій щодо адаптації, що сприятиме вчиненню раціонального вибору тих правових моделей, конструкцій та механізмів, які будуть максимально ефективні в рамках особливостей національного правового порядку та національної економічної системи нашої держави. При цьому такий підхід є допустимим з огляду, по-перше, на таку рису процесу адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС як його поступовість, що надає достатній час для проектування, а за необхідності і опробування на практиці, різних варіантів вирішення ситуації та, відповідно, здійснення вибору у зв'язку з цим найбільш ефективного та допустимого варіанта, а, по-друге, з огляду на значну диспозитивність та варіативність змісту положень законодавства ЄС, у т.ч. Угоди про асоціацію, у чому проявляється ліберальний характер економічного законодавства ЄС, яке характеризується відсутністю стану надмірної та жорсткої зарегульованості економічних відносин. Останнє зумовлено беззаперечним сприйняттям в ЄС ідеї про необхідність розвитку саме вільного ринку економіки, а тому і необхідності розвитку механізмів ринкової та вільної конкуренції, утвердження принципів Верховенства права та юридичної рівності всіх суб'єктів, необхідності забезпечення широких рамок свободи та можливостей державного втручання в економічні відносини лише в окремих випадках з метою захисту, як правило, публічних інтересів (економічної безпеки держави, безпеки життя та здоров'я людини тощо).

ВИСНОВКИ

Як узагальнення проведеного дослідження, зазначимо, що Україна станом на сьогодні визначила свій стратегічний орієнтир подальшого розвитку, реалізація якого серед іншого передбачає посилення міжнародної інтеграції та перегляд у зв'язку з цим концептуальних засад правопорядку в усіх без винятку сферах життєдіяльності українського суспільства. В той же час, досягнення у зв'язку з цим прогнозованих результатів неможливе без удосконалення законодавства у відповідній сфері, у т.ч. в частині приведення його положень у відповідність до правових засад функціонування економічних систем та правових порядків міжнародних організацій, до інтеграції з якими прагне Україна. В даному випадку, мова йде насамперед про ЄС та його правову систему.

Очевидно, що забезпечення ефективної міжнародної інтеграції України та розвиток її міжнародної співпраці можливі лише за умови створення уніфікованого правового поля, у зв'язку з чим особливо актуальним постає питання у визначенні підходів до його створення. На нашу думку, за основу слід брати підхід, який би дозволяв здійснювати вибір правових моделей, конструкцій та механізмів, які з однієї сторони, ґрунтувалися б на вже устояних та ефективних українських нормативно-правових традиціях регулювання суспільних відносин, а з іншої – передбачали б подальше удосконалення чинного законодавства з урахуванням міжнародних правових стандартів, які були взяті за основу у правових порядках міжнародних організацій, до інтеграції з якими прагне наша держава, що надасть змогу Україні виконати взяті на себе зобов'язання щодо адаптації

свого національного законодавства до правових засад функціонування економічних систем та правових порядків міжнародних організацій, у першу чергу – правової системи ЄС.

Наразі питання приведення законів та інших нормативно-правових актів України у відповідність із правовими системами міжнародних організацій, у т.ч. ЄС, залишається відкритим, нагальним та перспективним. При цьому можна стверджувати, що саме зараз розпочався новий і, в той же час, найбільш активний етап адаптації національного законодавства України до міжнародних правових систем, а тому перед представниками національних нормотворчих органів влади, представниками науки та іншими фахівцями у галузі права постає низка завдань щодо забезпечення його ефективної реалізації.

Список використаних джерел

1. Господарське право: підручник: у 2 ч. – Ч. 2 / [В.Ф. Опришко, Н.С. Хатнюк, Н.А. Фукс та ін.]; за заг. ред. В.Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. – К.: КНЕУ, 2011. – 501, [3] с.
2. Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 33.
3. Збірник указів Президента. – 1992. – № 3.
4. Правовая система Украины: история, состояние и перспективы: в 5 т. – Т. 4: Методологические основы развития экологического, земельного, аграрного и хозяйственного права / под общ. ред. Ю.С. Шемшученко – Харьков : Право, 2011. – 480 с.
5. Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46.
6. Офіційний вісник України. – 2014. – № 75.
7. Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29.